

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ**

(Суми, 21-22 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Канакі А.В., студ. 3 курсу факультету соціології та управління,
(Запорізький національний університет),
Голованова Т. П. к.пед.н., доц.
(Запорізький національний університет)

Актуальність. В 2005 році Україна прийняла закон «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [1]. Відповідно до цього закону, держава забезпечує рівні права та можливості жінок і чоловіків у здобутті освіти, в тому числі і військового.

Аналіз сучасної літератури свідчить про те, що в науковому плані проблема взаємозв'язку між існуючими гендерними стереотипами і стилем спілкування між викладачами військових кафедр та жінками-студентками залишається малодослідженою.

У науковій літературі гендерний вимір сучасної військової освіти аналізується, головним чином, по-перше, з позиції того, що це проблема гендерної асиметрії [2]. У той же час, як показує досвід, більшість викладачів і офіцерів знаходяться під впливом таких гендерних стереотипів, що жінки за своєю природою мирні, слабкі та потребують захисту.

Головною метою даної роботи є вивчення гендерних особливостей освітнього процесу військової підготовки.

Виклад основного матеріалу. Освітній процес військових кафедр складає цілий ряд специфічних для дівчат дисциплін (стройова та вогнева підготовка, тактико-технічні заняття). Це пов'язано не тільки з необхідністю виконання певних нормативів по силі, швидкості, спритності, витривалості, але й різкою зміною статусу цієї навчальної дисципліни, її перетворенням з другорядної на одну з найбільш необхідних у підготовці майбутніх офіцерів. «Клітинкою» процесу підготовки жінок-курсантів на кафедрі військової підготовки є ситуація спілкування між жінками-курсантами та офіцерами-викладачами. Зібрані мною ситуації спілкування між жінками-курсантами та офіцерами-викладачами дозволив мені осмислити гендерні стереотипи з приводу жінок-студенток військової кафедри. В якості методу мною використовувалися спостереження, рефлексія власної гендерної ідентичності й соціального досвіду.

Сучасним офіцерам-викладачам, незважаючи на отриману вищу освіту, часто не вистачає елементарних знань про те, як вести себе з жінками-курсантами, щоб останні відчували себе гендерно-

рівноправними з представниками протилежної статі курсантами, зокрема, не використовувати сексизми й гендерні стереотипи. Наприклад, коли ми зібралися на початку навчального року на перше заняття, то офіцер-викладач зізнався, що не любить присутність дівчат на занятті, так як він не може «нормально» розмовляти, тобто використовувати ненормативну лексику.

Висновки. Набір дівчат-курсантів для навчання на військовій кафедрі породив чимало нових як організаційних, так і педагогічних проблем. Фактором, який ускладнює адаптацію дівчат-курсантів до умов навчання на військовій кафедрі, є гендерна соціалізація, зокрема гендерні стереотипи, що сформувалися у чоловіків-офіцерів з одного боку, і у дівчат-курсантів з іншого. В якості методів дослідження мною використовувалося, спостереження, рефлексія власної гендерної ідентичності й соціального досвіду.

Перспективи дослідження. Значних зусиль потребує подальше визначення можливостей щодо використання іноземного і вітчизняного досвіду у процесі навчання та практичній роботі для подолання гендерних стереотипів в системі роботи військових кафедр.

1. Закон України «Об обеспечении равных прав и возможностей женщин и мужчин» - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

2. Г. І. Гендерний вимір сучасної військової освіти / Г. І. Фінін // Гілея: науковий вісник. - 2013. - № 72. - С. 770-776. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2013_72_149.

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ФОРМУВАННІ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Богданова К., студ. 3 курсу факультету СПП
(Запорізький національний університет),
Голованова Т. П. к.пед.н., доц.
(Запорізький національний університет)

Гендерна ідентичність [2] – усвідомлення себе пов'язаним з культурними визначеннями чоловічості й жіночості. При цьому важливим є те, ким вважає себе особа. Вона є результатом процесу гендерної ідентифікації, що становить процес визначення особистістю себе як члена певної соціальної групи – жіноцтва або чоловіків. На сьогоднішній день підвищений інтерес до гендерних проявів у соціальній комунікації та засобів масової інформації пов'язаний з тим, що гендер є однією з характеристик, яка найбільш повно